

4. Павленко, А. Ф. Маркетинг [Текст] : підручник / А. Ф. Павленко, А. В. Войчак. – К. : КНЕУ, 2003. – 246 с.

5. Кальченко, А. Г. Логістика [Текст] : підручник / А. Г. Кальченко. – К. : КНЕУ, 2003. – 284 с.

6. Окландер, М. А. Логістика [Текст] : підручник / М. А. Окландер. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 346 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.

© І.В. Височин, 2011.

УДК: 640.43:368.1

Н.В. Михайлова, канд. екон. наук (ПУЕТ, Полтава)

ОСНОВНІ УМОВИ СТРАХУВАННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Розглянуто основні умови страхування майна підприємств ресторанного господарства. Визначено об'єкти страхування, страхові ризики та порядок виплати страхового відшкодування.

Рассмотрены основные условия страхования имущества предприятий ресторанного хозяйства. Определены объекты страхования, страховые риски и порядок выплаты страхового возмещения.

The main conditions of insurance of restaurant business property are considered in the article. The objects of insurance, the insurance risks and the order of insurance compensation payment are determined.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Діяльність підприємств ресторанного господарства займає особливе місце в системі розширеного відтворення, оскільки пов'язана з виконанням всіх фаз: матеріального виробництва, розподілу продуктів та споживання.

Підприємства ресторанного господарства обслуговують особисте споживання, задовольняють широке коло матеріальних і духовних потреб людини, і внаслідок цього є цілковито необхідними для забезпечення всебічного розвитку особистості.

У процесі організації ресторанного бізнесу, з одного боку, споживаються продукти виробництва, з іншого – здійснюється процес відтворення робочої сили, що, відповідно, створює умови для початку нового виробництва. Таким чином, виступаючи складовою частиною

заключної фази відтворення, підприємства ресторанного бізнесу мають важливе соціально-економічне значення.

Разом із тим, необхідно відмітити, що ресторанний бізнес є високо ризикованим видом бізнесу, тому страхування є невід'ємною його частиною. Страхування може захистити ресторанний бізнес від безлічі проблем, починаючи із зламаного обладнання і закінчуючи відповідальністю щодо судових позовів. Застосування в ресторанній індустрії комплексу страхових послуг дозволяє звести до мінімуму збитки від непередбачених подій. Це й обумовлює важливість та актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання страхування майна підприємств розглянуто в працях вітчизняних науковців і вчених країн СНД таких як: В.Д. Базилевича, О.Д. Вовчака, Т.А. Говорушка, А.А. Гвозденка, С.С. Осадця, В.Й. Плиси, А.О. Таркуцяка.

Незважаючи на підвищений інтерес науковців до проблем страхування майна підприємств, досі не вивченим є питання страхового захисту майнових інтересів підприємств ресторанного господарства.

Мета та завдання статті. Метою статті є визначення основних умов страхування майна підприємств ресторанного господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ресторанне господарство – вид економічної діяльності суб'єктів господарювання щодо надання послуг для задоволення потреб споживачів у харчуванні з організацією дозвілля або без нього [1].

Суб'єкти господарювання здійснюють торговельно-виробничу діяльність у ресторанному господарстві через заклади ресторанного господарства, які у процесі обслуговування, як правило, надають споживачам комплекс різноманітних послуг. Перелік послуг, що надають заклади ресторанного господарства, залежить від типу і класу закладу. Послуги повинні мати соціальну адресність, бути естетичними, ергономічними, інформативними і безпечними.

Соціальна адресність передбачає відповідність вимогам певного контингенту споживачів.

Ергономічність характеризується відповідністю умов обслуговування: гігієнічним, антропометричним і фізіологічним можливостям споживання. Дотримання вимог ергономічності сприяє забезпеченню комфортності обслуговування, збереженню здоров'я і працездатності споживача.

Естетичність послуг характеризується зовнішнім виглядом обслуговуючого персоналу, сервіруванням столу, оформленням і подаванням страв

Інформованість передбачає повне, достовірне та своєчасне інформування споживача про надані послуги, що дозволяє споживачу, з урахуванням віку та стану здоров'я, правильно підібрати меню.

Послуги закладів ресторанного господарства повинні бути безпечні для життя і здоров'я споживачів, забезпечувати збереження їх майна і охорону навколишнього середовища.

Усі заклади ресторанного господарства повинні дотримуватись загальних вимог, а саме:

- у закладах ресторанного господарства всіх типів і класів повинні забезпечуватися безпека життя і здоров'я споживачів та збереження їхніх речей, виконання санітарних вимог та технічних норм і правил;

- в усіх закладах ресторанного господарства рекомендується передбачати умови для можливості пересування інвалідів на колясках;

- заклади ресторанного господарства повинні мати необхідні, відповідно до свого типу, виробничі, торговельні та побутові приміщення, а також устаткування;

- склад і площі приміщень закладів повинні відповідати будівельним нормам і санітарно-технічним вимогам до сфери ресторанного господарства;

- матеріально-технічне оснащення приміщень закладів ресторанного господарства має базуватися на принципах раціональної організації виробничо-торговельних процесів;

- професійно-кваліфікаційний склад працівників виробництва і обслуговуючого персоналу має забезпечувати виконання вимог згідно з типом і класом закладу ресторанного господарства.

Для підприємств ресторанного бізнесу важливим є не тільки дотримуватись певних загальних вимог, а й потурбуватись про репутацію та імідж закладу. Найкращий спосіб це зробити – застрахувати свій бізнес від усіх можливих ризиків, які можуть виникнути під час надання послуг відвідувачам ресторану.

Сьогодні страхування зберігає статус одного з основних інструментів управління ризиками, до яких схильні власники індустрії громадського харчування. Найбільш поширеним видом страхування в ресторанному бізнесі є страхування майна (майнове страхування), що захищає власність у разі пожежі або інших подій.

Майнове страхування – це галузь страхування, предметом якого є майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном [2]. Значення даного страхування зумовлене тим, що майно є обов'язковим елементом господарської діяльності підприємств ресторанного господарства і життєдіяльності людей, тому забезпечення страхового захисту майна є пріоритетним в системі страхових відносин.

Економічне призначення майнового страхування полягає у відшкодуванні збитків, заподіяних страхувальнику внаслідок пошкодження або знищення майна у разі настання страхових випадків. Мета даного страхування – компенсування шкоди.

Закон України «Про страхування» визначає в якості об'єкта страхування майна майнові інтереси, що пов'язані з володінням, користуванням та розпорядженням майном [3]. Страховий захист охоплює лише ті майнові інтереси, які зумовлені необхідністю збереження його від знищення, затоплення, пошкодження, крадіжки у результаті настання непередбачуваних випадків та інших негативних подій, а не отримання будь-яких вигід чи переваг, пов'язаних із володінням, користуванням чи розпорядженням цим майном. Звідси під майном, що підлягає страхуванню, розуміють не всі, а лише такі об'єкти цивільних прав, стосовно яких:

- існує інтерес щодо їх збереження;
- завдані страховим випадком збитки можна оцінити вартісно [4].

В індустрії ресторанного бізнесу може бути застраховане майно (тобто те, що знаходиться у власності, чи тимчасово в розпорядженні або під контролем на підставі договорів оренди або інших договорів):

- будівлі і споруди, орендовані приміщення;
- внутрішня обробка будівель і приміщень, у тому числі індивідуальні авторські проекти оформлення ресторанів, кафе і піцерій;
- зовнішнє і внутрішнє скло (у тому числі скло віконних отворів, дверей, скляні перегородки, вітражі, дзеркала);
- технологічне, торгове та інше устаткування, устаткування автоматичної групи входних дверей, ліфти, інше устаткування основного і VIP залів, включаючи барні стійки;
- електронне устаткування (у тому числі комп'ютерна техніка і оргтехніка, телефонні станції та апарати, касові апарати, інше телекомунікаційне устаткування);
- товарний запас алкогольної і тютюнової продукції, продуктів харчування, напівфабрикатів;

– збитки підприємства, пов'язані з необхідністю розчищення території після страхового випадку, вивозу сміття, зламу будов, утилізацією майна.

На питання, від чого найчастіше страхуються власники підприємств ресторанного господарства, існує однозначна відповідь – від пожежі. Це й зрозуміло, оскільки, якщо заклад ресторанного господарства зазнав незначної пожежі, то залив водою та інші дії, що супроводжують гасіння пожежі зіпсує інтер'єр, внутрішнє і зовнішнє оздоблення, дизайн.

Але, на жаль, це не єдині неприємності, що можуть спіткати підприємства ресторанного господарства.

Страховими подіями, з настання яких страховик зобов'язується виплачувати страхове відшкодування, є знищення або пошкодження майна внаслідок:

- удару блискавки, вибуху газу;
- вибуху технологічного устаткування;
- пошкодження майна водою з систем каналізації, водопроводу, опалювання, систем автоматичного гасіння пожежі;
- стихійного лиха;
- крадіжки з незаконним проникненням і пограбування;
- зловмисних дій третіх осіб, у тому числі:
- умисне знищення або пошкодження майна;
- хуліганство;
- вандалізм;
- наїзд наземних транспортних засобів;
- падіння пілотованих летальних апаратів чи їх уламків;
- бій дзеркал, вітрин;
- пошкодження майна унаслідок терористичних актів.

Страхова компанія може надати страхувальнику підприємства ресторанного господарства додаткове страхове покриття, що відображено на рисунку.

Страхові компанії беруть на страхування, як правило, конкретні ризики, і неохоче страхують майно підприємств ресторанного господарства від всіх запропонованих у правилах страхування ризиків.

Розміри страхових тарифів встановлюються окремо за видами ризиків і коригуються залежно від рівня складності ризику та інших обставин.

Надзвичайно важливим моментом під час страхування майна підприємств ресторанного господарства є страхова оцінка. Значення страхової оцінки полягає в тому, що вона є головним орієнтиром для визначення страхової суми, яка відображається в договорі страхування і є кількісним показником обсягу відповідальності страхової компанії [5]. Страховою оцінкою під час страхування майна підприємств ресторанного господарства є дійсна вартість майна, що розглядається як об'єкт страхування.

Рисунок – Додаткове страхове покриття страхувальнику підприємства ресторанного господарства

Майно підприємств ресторанного господарства вважається застрахованим, якщо між страховиком і страхувальником укладено договір страхування. Підставою для укладення договору страхування є заява страхувальника – власника підприємства ресторанного господарства. Договір страхування може бути укладений на термін до одного року, на один рік і більше із щорічним уточненням вартості майна підприємств ресторанного господарства.

Страхова компанія упродовж дії договору страхування контролює стан застрахованого майна, виконання страхувальником умов договору страхування, дотримання ним правил безпеки, технології виробництва продукції.

У разі настання страхової події із застрахованим майном задоволення претензій страхувальника відбувається у такій послідовності: встановлюється факт настання страхової події; складається страховий акт про страховий випадок; визначається розмір збитку та страхового відшкодування; здійснюється страхова виплата. Якщо випадок непростий, наприклад, вибух на підприємстві ресторанного господарства, то страхувальник на вимогу страховика надає технічний акт із викладенням деталей.

Страхове відшкодування виплачується таким чином:

- у випадку повної загибелі майна – в розмірі дійсної (відновної) вартості з урахуванням зносу та вартості залишків майна, придатного для подальшого використання, але в межах страхової суми;
- у разі часткового пошкодження майна – в розмірі різниці між заявленою страховою сумою та вартістю залишків майна, придатних для подальшого використання, а за страхування за відновною вартістю – в розмірі витрат на його відновлення, але не більше страхової суми [2].

Необхідно зауважити, що страхове відшкодування не виплачується, якщо:

- збитки повністю відшкодовано винною особою;
- страхувальник порушив терміни повідомлення про страховий випадок;
- органами міліції не підтверджено факт крадіжки майна;
- додаткові збитки, спричинені бездіяльністю страхувальника до страхового випадку та після нього.

Висновки. В умовах ринкових перетворень в економіці України відбувається переорієнтація і переосмислення в системі захисту юридичних осіб від матеріальних втрат, до яких можуть призвести стихійне лихо, нещасний випадок, простій виробництва

тощо. Страховий захист майнових інтересів підприємств ресторанного господарства стає можливим тільки за допомогою страхування.

Страхування майна є найпоширенішим видом страхування в ресторанному бізнесі. Об'єктом майнового страхування є майнові інтереси, пов'язані з: володінням, користуванням, розпорядженням майном підприємств ресторанного господарства.

Предметом майнового страхування в ресторанному бізнесі є ризик втрати (знищення), нестачі або пошкодження певного майна.

До специфічних ознак страхування майна підприємств ресторанного бізнесу відносяться: об'єкт страхування має вартісну оцінку; страхуванню підлягає конкретна власність; страхова сума не може перевищувати дійсної вартості майна на момент укладання договору страхування; наявність факту пошкодження, крадіжки, знищення не є достатньою умовою для виплати відшкодування, необхідною умовою є наявність збитку.

Отже, майнове страхування підприємств ресторанного господарства є видом страхування, в якому об'єктом страхових відносин виступає майно. Воно забезпечує страховий захист та відшкодування, насамперед, прямих збитків, хоча за певних умов в обсяг страхової відповідальності можуть включатися й непрямі збитки.

Список літератури

1 Організація обслуговування у підприємствах ресторанного господарства [Текст] : підручник для вузів / за ред. проф. Н. О. П'ятницької. – К. : Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2005. – 632 с.

2 Страхування [Текст] : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.

3 Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 07.03.1996 №85/96-ВР. – Режим доступу : <<http://zakon.rada.gov.ua>>.

4 Вовчак, О. Д. Страхування [Текст] : навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – Львів : Новий Світ-2000, 2006. – 480 с.

5 Говорушко, Т. А. Страхові послуги [Текст] : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 344 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.

© Н.В. Михайлова, 2011.